



Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 560/06
01.11.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Николе Станојевића, Звездане Лутовац, Михаила Рулића и Слободана Дражића, чланова већа, у парници тужиоца АА чији је пуномоћник АБ, адвокат, против тужене ББ, чији је пуномоћник БВ, адвокат, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Округног суда у Сомбору, Гж. 259/05 од 05.09.2005. године, у седници већа одржаној дана 01.11.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Округног суда у Сомбору, Гж. 259/05 од 05.09.2005. године и пресуда Општинског суда у Апатину, П.број 389/03 од 18.06.2004. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Општинског суда у Апатину П. број 389/03 од 18.06.2004. године одбијен је тужбени захтев којим је тражено утврђење да оставинску масу иза покојног ПП чини стамбена зграда са пословним простором ВВ.

Пресудом Округног суда у Сомбору, Гж. бр. 259/05 од 05.09.2005. године одбијена је жалба тужиоца и потврђена је првостепена пресуда Општинског суда у Апатину.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену благовремено је ревизију изјавио тужилац, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 386. претходно важећег Закона о парничном поступку који се примењује на основу члана 491.став 4. важећег Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Србије" број 125/04 од 22.11.2004. године, ступио на снагу 23.02.2005. године), Врховни суд Србије је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда из члана 354.став 2. тачка 11. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Међутим, основано се ревизијом указује да су нижестепене пресуде засноване на погрешној примени материјалног права, због чега чињенично стање није потпуно и правилно утврђено и због чега су нижестепене пресуде морале бити укинуте.

Према утврђеном чињеничном стању отац тужиоца, а супруг тужене, покојни ПП преминуо је 09.01.1995. године. У моменту смрти на свом имену имао је некретнину ВВ и то у 1/2 дела.. Његови законски наследници су парничне странке и још један син, ГГ. Остарилац је располагао наведеном имовином тестаментом од 01.09.1989.године на начин да је исту оставио у наследство туженој. Тужилац је оспорио тестамент у целисти, те је правоснажном пресудом од 30.05.1996. године утврђено да је наведеним тестаментом повређен нужни део тужиоца и одређено је да се располагање имовином смањи за 1/4 дела у корист тужиоца. По окончању овог парничног поступка настављен је оставински у коме је тужилац дао наследничку изјаву да завештање признаје за пуноважно и тражи да му се уручи наслеђе према наведеној правоснажној пресуди, док је у погледу заоставштине која није обухваћена завештањем дао наследничку изјаву да се прихвата права наслеђа које му по закону припада. Законски наследник ГГ је дао наследничку изјаву којом се прихватио права на наслеђе у погледу имовине која није обухваћена тестаментом и признао правну ваљаност завештања покојног оставиоца не тражећи нужни део. Решењем од 08.05.1998. године поново је прекинут оставински поступак и тужилац је упућен на покретање парничног поступка ради утврђења оставинске масе тј. да у оставинску масу улазе некретнине наведене као заједничка тековина оставитеља и његове супруге, овде тужене, као и некретнине којима је оставитељ располагао добротиним правним послом, уговором о поклону, до висине нужног наследног дела. Утврђено је да је 12.12.1988. године између оставиоца као поклонодавца и тужене као поклонопримца сачињен уговор о поклону којим је туженој поклонена 1/2 дела некретнине –стамбене зграде ВВ.

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев за утврђење да оставинску масу покојног ПП чини цела стамбена зграда са пословним простором у Апатину у улици ВВ са разлога што тужилац тужбом није тражио поништај правног посла, уговора о поклону, ни смањење располагања тим уговором, у висини нужног дела за који сматра да му је повређен. Према образложењу првостепеног суда, другом половином своје непокретности оставитељ је располагао тестаментом, то располагање је смањено за 1/4 дела заоставштине, на име нужног дела у корист тужиоца, а није тражен ни поништај тестаamenta, па с тога није основан захтев да се утврди да оставинску масу чини кућа оставитеља у целисти, а не би био основан ни тужбени захтев да се утврди да оставинску масу чини цела

оставитеља у целисти, а не би био основан на тужбени захтев да се утврди да оставинску масу чини део куће који би тужиоцу могао припасти по основу нужног дела, јер би у том случају на тај део право наслеђа имали сви законски наследници.

Међутим, основано се ревизијом тужиоца указује да захтев за поништај уговора о поклону или тестаментa, као и захтев за редукацију истих није предуслов за утврђење оставинске масе, и обрачунске вредности заоставштине. Тужилац је постављеним тужбеним захтевом тражио утврђење да цела спорна кућа представља заоставштину, имајући у виду да редукацијом тестаменталног располагања није намирен његов нужни део, будући да вредност редукованог дела не подмирује ни дуг оставиоца према тужиоцу утврђен правоснажном пресудом П.број 229/95. Према одредби члана 28. Закона о наслеђивању СРС ("Службени гласник СРС" бр. 52/74, 1/80, 25/82) заоставштина се састоји од активе и пасиве (брuto заоставштина). Разлика између активе и пасиве која, припада наследницима по одбитку свих обавеза оставиоца, назива се чиста нето заоставштина. Збир нето вредности заоставштине и поклона које оставилац учинио за време свог живота законским наследницима и поклона учињених у последњој години живота оставиоца другим лицима који нису законски наследници представља обрачунску вредност заоставштине, која се утврђује у случају повреде нужног дела нужних наследника. Наведена обрачунска вредност представља само рачунску операцију, уколико није дошло до повреде нужног дела и уколико нужни наследник у року из члана 41. наведеног закона не захтева смањење располагања тестаментом, односно враћање поклона, при чему се тај рок одржава истицањем захтева и у оставинском поступку. (Идентично решење садржао је и Закон о наслеђивању САП Војводине који је престао да важи даном ступања на снагу Уставног закона о изменама и допунама Уставног закона за спровођење Устава РС ("Службени гласник РС" бр. 20/93). Тужилац је још у оставинском поступку тражио враћање поклона до потпуног намирења нужног дела, а такав захтев је истакао је у тужби поднетој првостепеном суду 03.06.1998.године. У тужби поднетој првостепеном суду 16.јуна 1998. године тужилац је поставио захтев за утврђење оставинске масе, те су ова два поступка решењем првостепеног суда од 15.09.1998.године спојена. Поднеском од 26.03.1999. године тужилац је прецизирао захтев за утврђење оставинске масе при чему је на рочишту од 18.06.2002. године повукао тужбу у делу који се односи на утврђење да оставинску масу чине покретне ствари, готов новац и штедни улози из првобитног постављеног тужбеног захтева. У осталом делу тужилац је до краја закључења главне расправе остао при поднетој тужби и тужбеном захтеву прецизираном у наведеном поднеску, из чега следи да тужилац није ни повукао тужбу у делу захтева за враћање поклона ради намирења нужног дела.

У поновном поступку првостепени суд ће поступајући о примедбама из овог решења утврдити да ли спорна кућа представља заоставштину оставиоца те ће израчунавајући њену обрачунску вредност утврдити да ли је и поред редукације тестаментa повређен нужни део тужиоца располагањем поклоном за живота оставиоца.

Са изложеног, а на основу члана 395. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија,

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дљ.